

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ ЗДОРОВ'Я ТА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ
Кафедра фізичної терапії, реабілітації, спеціальної та інклюзивної освіти**

Гаяш Оксана Володимирівна

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«МУЛЬТИДИСЦИПЛІНАРНА КОМАНДА СУПРОВОДУ ДІТЕЙ
З ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИМИ ПОРУШЕННЯМИ»
ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ
ЗА ДРУГИМ (МАГІСТЕРСЬКИМ) РІВНЕМ
ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 016 СПЕЦІАЛЬНА ОСВІТА**

Ужгород-2024

Методичні рекомендації до вивчення навчальної дисципліни «Мультидисциплінарна команда супроводу дітей з інтелектуальними порушеннями» для здобувачів вищої освіти за другим (магістерським) рівнем спеціальності 016 Спеціальна освіта / Укладач: О.В. Гаяш. Ужгород: ДВНЗ «УЖНУ», 2024. 42 с.

Зміст методичних рекомендацій відповідає навчальному плану спеціальності 016 Спеціальна освіта та робочій програми з дисципліни «Мультидисциплінарна команда супроводу дітей з інтелектуальними порушеннями». Згідно тем, включених до курсу навчальної дисципліни сформовано тематику лекційного курсу, практичних занять з метою закріплення здобувачами теоретичних знань, одержаних на лекційних заняттях чи в результаті самостійного вивчення необхідного матеріалу і одержання практичних навичок. Завдання до практичних робіт розроблені з метою формування професійних компетентностей і вдосконалення у здобувачів вищої освіти знань, умінь та навичок з дисципліни «Мультидисциплінарна команда супроводу дітей з інтелектуальними порушеннями».

Методичні рекомендації адресовані здобувачам другого (магістерського) рівня вищої освіти, а також магістрантам, аспірантам, викладачам спеціальності 016 Спеціальна освіта у процесі вивчення навчальної дисципліни «Мультидисциплінарна команда супроводу дітей з інтелектуальними порушеннями».

Укладач: Гаяш Оксана Володимирівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри фізичної реабілітації ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Рецензенти:

Стеблюк С.В., доктор педагогічних наук, доцент кафедри фізичної терапії, реабілітації, спеціальної та інклюзивної освіти ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

Розман М.М., директор КУ «Інклюзивно-ресурсний центр Середнянської селищної ради».

Затверджено на засіданні кафедри фізичної терапії, реабілітації, спеціальної та інклюзивної освіти ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
(*протокол № 11 від 26 березня 2024 р.*)

Схвалено науково-методичною комісією факультету здоров'я та фізичного виховання
(*протокол № 8 від 27 березня 2024 р.*)

ЗМІСТ

1. Опис навчальної дисципліни «Мультидисциплінарна команда супроводу дітей з інтелектуальними порушеннями»	4
2. Мета, компетентності та результати вивчення дисципліни.....	5
3. Структура навчальної дисципліни.....	9
4. Тематичний план лекційного курсу	10
5. Плани практичних занять	16
6. Самостійна робота здобувачів.....	25
7. Засоби і критерії оцінювання знань, умінь та навичок здобувачів.....	28
8. Теми для написання доповідей / рефератів	35
9. Орієнтовний перелік питань для підготовки до екзамену.....	36
10. Список рекомендованих джерел.....	38

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«МУЛЬТИДИСЦИПЛІНАРНА КОМАНДА СУПРОВОДУ ДІТЕЙ З
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИМИ ПОРУШЕННЯМИ»

Найменування показників	Характеристика дисципліни	
Найменування дисципліни	Мультидисциплінарна команда супроводу дітей з інтелектуальними порушеннями	
Галузь знань	01 освіта/педагогіка	
Спеціальність	016 Спеціальна освіта	
Освітня програма	Олігофренопедагогіка. Інклюзивна освіта.	
Рівень вищої освіти	другий (магістерський) рівень	
Статус дисципліни	обов'язкова	
Курс навчання	1-й	
Загальна кількість кредитів ЄКТС/годин	3,5 кредити / 105 год	
Структура курсу (годин):	денна форма	заочна форма
	– лекції	8
	– практичні (групові) заняття	2
	– самостійна робота	95
Мова викладання	українська	
Форма підсумкового контролю	екзамен	

2. МЕТА, КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА РЕЗУЛЬТАТИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

«Мультидисциплінарна команда супроводу дітей з інтелектуальними порушеннями» – це навчальна дисципліна, яка належить до циклу професійно-наукових дисциплін і є важливою у професійній підготовці фахівців зі спеціальної освіти.

Метою викладання навчальної дисципліни «Мультидисциплінарна команда супроводу дітей з інтелектуальними порушеннями» є: оволодіння на базовому рівні технологією мультидисциплінарної командної взаємодії в процесі супроводу дітей в умовах інклюзивного навчання, умінням розробляти та реалізовувати Індивідуальну програму розвитку, колегіально оцінювати її ефективність, досягати рівня якісного супроводу дітей з особливими освітніми потребами; здійснення їх гуманістичної, особистісно-мотиваційної та практичної підготовки до вміння взаємодіяти зі спеціалістами різних галузей знань, вибудовувати партнерські відношення з колегами, батьками в цілісному корекційноосвітньому просторі.

Основними завданнями вивчення дисципліни є :

- засвоєння магістрами знань про сутність, призначення і функції мультидисциплінарної командної в процесі супроводу дітей з інтелектуальними порушеннями в умовах інклюзивного навчання;
- засвоєння вміння розробляти та реалізовувати Індивідуальну програму розвитку, колегіально оцінювати її ефективність;
- розкриття теоретичних і практичних основ організації корекційного педагога в мультидисциплінарній команді (команді психолого-педагогічного супроводу дитини з ООП);
- формування мотивації до професійного самовиховання.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти ступеня магістра таких **компетентностей**:

Інтегральна компетентність: здатність розв'язувати складні задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері спеціальної та інклюзивної освіти.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК-1 Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК-2 Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК-3 Здатність працювати в команді.

ЗК-4 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК-6 Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК-7 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-8 Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК-9 Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК-10 Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

СК-1 Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем спеціальної та інклюзивної освіти.

СК-2 Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методики і технології корекційно-розвивальної роботи з дітьми з ПП.

СК-3 Здатність здійснювати діагностико-аналітичну, корекційно-розвивальну, консультативну діяльність з урахуванням особливих освітніх потреб здобувачів.

СК-4 Здатність ефективно взаємодіяти з батьками, колегами, іншими фахівцями у процесі психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами на засадах партнерства.

СК-5 Здатність приймати ефективні рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.

СК-6 Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності, приймати рішення та продовжувати навчання та/або підвищення професійної кваліфікації відповідно до наявних потреб і запитів.

СК-7 Здатність до організації освітнього процесу у спеціальних закладах дошкільної і загальної середньої освіти з використанням сучасних засобів, методів, прийомів, технологій.

СК-8 Здатність до організації процесу навчання, виховання й розвитку дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного освітнього середовища.

СК-9 Здатність до організації безпечного і здоров'язбережувального освітнього середовища, у тому числі інклюзивного освітнього середовища.

СК-10 Здатність розробляти і реалізовувати наукові та/або освітні проекти у сфері спеціальної та інклюзивної освіти.

Результати навчання (РН):

РН 1. Здійснювати аналіз еволюційних процесів у сфері освіти осіб з особливими освітніми потребами, обґрунтовувати власне бачення шляхів розв'язання наявних проблем.

РН 2. Здійснювати дослідження та/або провадити інноваційну діяльність з метою отримання нових знань, створення нових та удосконалення традиційних технологій викладання і супроводження та в ширших мультидисциплінарних контекстах.

РН 3 Розробляти та впроваджувати інноваційні методики і технології корекційно-розвивальної роботи з особами з особливими освітніми потребами, генерувати нові ідеї для удосконалення навчання, виховання, розвитку та соціалізації цих осіб.

РН 4. Добирати та застосовувати ефективні методики комплексного оцінювання розвитку дітей, рефлексувати та критично аналізувати достовірність одержаних результатів оцінювання, визначати на основі їх інтерпретації особливі освітні потреби дітей та рівень освітньої підтримки.

РН 5. Аргументувати, планувати та надавати психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги (допомогу) відповідно до рівня функціонування, обмеження життєдіяльності та розвитку дитини з особливими освітніми потребами, забезпечувати ефективність власних дій.

РН 6. Встановлювати ефективну взаємодію з батьками, колегами, фахівцями, різними соціальними інституціями з метою забезпечення якості спеціальної та інклюзивної освіти на засадах партнерства.

РН 7. Робити фаховий внесок до професійних знань і практики та оцінювання результатів діяльності команди у сфері психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному освітньому середовищі, мотивувати учасників команди супроводу до досягнення спільних цілей.

РН 8. Приймати ефективні рішення з питань спеціальної та інклюзивної освіти, у тому числі у складних і непередбачуваних умовах; прогнозувати їх розвиток; визначати фактори, що впливають на досягнення поставлених цілей, зокрема, вимоги споживачів; аналізувати і порівнювати альтернативи; оцінювати ризики та імовірні наслідки рішень.

РН 9. Вільно спілкуватись усно і письмово українською та іноземною мовами при обговоренні професійних питань, досліджень та інновацій в сфері спеціальної та інклюзивної освіти.

РН 10. Відшукувати необхідні дані в науковій літературі, базах даних та інших джерелах, аналізувати та оцінювати ці дані.

РН 11. Здійснювати управління складною діяльністю у сфері спеціальної та інклюзивної освіти та у ширших контекстах, розробляти плани і заходи з їх реалізації, забезпечувати якість освіти, оцінювати ефективність і результативність діяльності.

РН 12. Організовувати та здійснювати методичний супровід процесу навчання, виховання й розвитку дітей з особливими освітніми потребами в умовах спеціальних закладів освіти та інклюзивного освітнього середовища.

РН 13. Розробляти та реалізовувати заходи зі створення безпечного і здоров'язбережувального освітнього середовища, забезпечувати його якість та ефективність освітнього процесу з урахуванням особливих освітніх потреб, можливостей та здібностей дітей.

РН 14. Створювати та реалізовувати наукові розробки та/або освітні проекти, спрямовані на підвищення якості організації освітнього середовища для дітей з особливими освітніми потребами.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	Денна форма				Заочна форма			
	Усього	у тому числі			Усього	у тому числі		
		лекції	практи- чні	самост. робота		лекції	практи- чні	самост. робота
МОДУЛЬ І.								
Тема 1. Професія корекційного педагога та її професійно-соціальне значення.	18	2	2	14	18	2	-	16
Тема 2. Команда психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами.	12	2	2	8	12	-	-	12
Тема 3. Мультидисциплінарна команда супроводу дітей з інтелектуальними порушеннями в умовах закладу освіти.	14	2	2	10	14	-	-	14
Тема 4. Роль корекційного педагога в реалізації індивідуального освітнього маршруту дитини з інтелектуальними порушеннями .	22	4	4	14	23	2	2	19
Тема 5. Командний підхід. Стратегії спільного викладання (вчитель/асистент вчителя, вчитель/корекційний педагог) / Co-teaching.	24	4	4	16	25	2	-	23
Тема 6. Дистанційна співпраця команди психолого-педагогічного супроводу дитини з інтелектуальними порушеннями під час війни.	13	2	2	9	13	2	-	11
<i>Модульна контрольна робота</i>	2	-	2	-	-	-	-	-
Разом за модуль	105	16	18	71	105	8	2	95
Усього годин	105	16	18	71	105	8	2	95

4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙНОГО КУРСУ

ЛЕКЦІЯ 1. Професія корекційного педагога та її професійно-соціальне значення (2 год)

План

1. Ретроспектива поглядів українських вчених щодо особистості та професійної діяльності вчителя-дефектолога.
2. Соціальні функції корекційного педагога у сучасному суспільстві.
3. Характеристика професійних функцій корекційного педагога.
4. Здатність до партнерства та колективної взаємодії як компетентність сучасного корекційного педагога.
5. Нормативно-правові засади професійної діяльності корекційного педагога.

Література:

1. Бондар В.І., Золотоверх В.В. Історія олігофренопедагогіки : підручник. Київ : Знання, 2007. 375 с.
2. Гаяш О.В. Основні аспекти діяльності вчителя-олігофренопедагога в сучасних умовах. *Актуальні питання корекційної освіти* (педагогічні науки): збірник наукових праць. Вип. 12. Кам'янець-Подільський: ПП Медобори-2006, 2018. С. 64-72.
3. Миронова С.П., Буйняк М.Г. Професійна діяльність та особистість корекційного педагога : навчальний посібник. Кам'янець-Подільський, 2020. 113 с.
4. Миронова С.П. Педагогіка інклюзивної освіти : навч.-метод. посіб. Кам'янець-Подільський, 2016. 164 с.
5. Миронова С.П. Підготовка вчителів до корекційної роботи в системі освіти дітей з вадами інтелекту : монографія. Кам'янець-Подільський: Абетка-НОВА, 2007. 304 с.
6. Миронова С., Чопік О. Корекційна психопедагогіка. Олігофренопедагогіка: підручник. 2-е видання, перероблене та доповнене. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2023. 332 с.
7. Коваленко В.С. Підготовка майбутніх корекційних педагогів до роботи в умовах інклюзивного навчання дітей з особливими освітніми потребами. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка : педагогічні науки*. 2018. Вип. 8. Ч. II. С. 47-55.
8. Пінчук Ю.В. Риторика, культура та техніка мовлення корекційного педагога : навч.-метод. посіб. Київ : КНТ, 2015. 160 с.
9. Чайковський М. Інклюзивна компетентність як складова професійної компетентності суб'єктів навчально-виховного процесу. URL: <http://ena.lp.edu.ua/bitstream/ntb/23642/1/4-15-21.pdf>.

ЛЕКЦІЯ 2. Команда психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами (2 год)

План

1. Положення про команду психолого-педагогічного супроводу.
2. Поняття «психолого-педагогічний супровід». Завдання команди психолого-педагогічного супроводу.
3. Програма психолого-педагогічного супроводу.
4. Роль учасників команди психолого-педагогічного супроводу. Розподіл обов'язків між членами команди.
5. Індивідуальний підхід у навчанні й вихованні дітей з особливостями психофізичного розвитку.
6. Участь батьків у команді психолого-педагогічного супроводу.

Література:

1. Гаяш О.В. Команда психолого-педагогічного супроводу як засіб комплексного супроводження дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному навчанні. *Технології забезпечення роботи практичного психолога з дітьми та молоддю з особливими освітніми потребами* : збірник наукових робіт учасників круглого столу та науково-методичного семінару (19 березня 2021 р., Інститут соціальної та політичної психології Національної академії педагогічних наук України, лабораторія психології спілкування) [Електронний ресурс] / за наук. ред. Г. М. Бевз, І. В. Петренко, В. І. Юрченко // Вісник педагогіки і психології. Вип. 27. Київ : ІСПП НАПН України, 2021. С. 34-37. URL: <http://www.psyh.kiev.ua/>
2. Діти з особливими потребами у початковій школі: поради батькам: Книга 3 / Л.С.Вавіна, А.М.Висоцька, В.В.Жук та ін.; за ред. В.І.Бондаря, В.В.Засенка. Київ: Наук. світ, 2006. 212 с.
3. Інклюзивне навчання: організаційне, змістове та методичне забезпечення: навчально-методичний посібник / [кол. авторів; за заг. ред. С.П. Миронової]. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2015. 236 с.
4. Миронова С.П. Педагогіка інклюзивної освіти : навч.-метод. посіб. Кам'янець-Подільський, 2016. 164 с.
5. Наказ Міністерства освіти і науки України № 609 від 08.06.2018 року «Про затвердження примірного положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти». [Електронний ресурс]. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-primirnogo-polozhennya-pro-komandu-psihologo-pedagogichnogo-suprovodu-ditini-z-osoblivimi-osvitnimi-potrebami-v-zakladi-zagalnoyi-serednoyi-ta-doshkilnoyi-osviti>

ЛЕКЦІЯ 3. Алгоритм діяльності мультидисциплінарної команди супроводу дітей з ІП в умовах закладу освіти (2 год)

План

1. Створення мультидисциплінарної команди; принципи взаємодії та цілі співпраці фахівців.
2. Характерні риси роботи в команді з дитиною з ІП.
3. Організація надання психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових послуг дитині з ІП.
4. Алгоритм професійної взаємодії фахівців ІРЦ і мультидисциплінарної команди.
5. Взаємодія учасників команди при складанні та виконанні індивідуального освітнього плану.
6. Форми командної співпраці.

Література:

1. Гаяш О.В. Взаємодія спеціалістів як умова ефективного науково-методичного забезпечення інклюзивної освіти. *Неперервна освіта: актуальні дискурси* : збірник матеріалів XV Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (До 75-ї річниці Закарпатського інституту післядипломної педагогічної освіти). Ужгород : РІК-У, ЗППО, 2021. С. 74-77.
2. Гаяш О.В. Командний підхід до реалізації корекційно-розвивальної спрямованості навчання дітей з інтелектуальними порушеннями в умовах інклюзії. *Корекційно-реабілітаційна діяльність: стратегії розвитку у національному та світовому вимірі* : матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції (18 квітня 2018 року, м. Суми). Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2018. С. 106-110.
3. Гаяш О.В. Співпраця фахівців у інклюзивному навчанні як необхідна передумова забезпечення корекційної спрямованості педагогічної роботи. *Актуальні проблеми навчання та виховання людей з особливими потребами* : зб. наук. праць. Київ : Університет «Україна», 2015. № 12 (14). С. 99-113.
4. Дмитрієва І.В. Командна взаємодія фахівців у процесі індивідуального супроводу дитини в умовах інклюзивного навчання : *Актуальні питання корекційної освіти (педагогічні науки)* : збірник наукових праць. 2016. № 7. URL: <http://aqce.com.ua/vypusk-7-t-1-t-2/dmitrijevaivkomandna-vzajemodija-fahivciv-u-procesi-individualnogo-suprovodu-ditinvumovah-inkluzivnogo-navchannja.html>
5. Колупаєва А.А., Данілавічюте Е.А., Литовченко С.В. Професійне співробітництво в інклюзивному навчальному закладі : навч.-метод. посібник. Київ : Видавнича група «А.С.К.», 2012. 192 с.
6. Миронова С.П., Буйняк М.Г. Професійна діяльність та особистість корекційного педагога : навчальний посібник. Кам'янець-Подільський, 2020. 113 с.
7. Миронова С., Чопік О. Корекційна психопедагогіка. Олігофренопедагогіка: підручник. 2-е видання, перероблене та доповнене. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2023. 332 с.

8. Організаційні засади діяльності асистента вчителя в інклюзивному класі : метод. посіб. / уклад. : О.В. Коган та ін. Харків : «Друкарня Мадрид», 2019. 110 с.

9. Організаційно-методичні засади діяльності інклюзивно-ресурсних центрів : навч.-метод. посіб. / за заг. ред. М.А. Порошенко та ін. Київ. 2018. 252с.

10. Про затвердження примірною положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти : Наказ Міністерства освіти і науки України від 08.06. 2018 р. № 609. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/uploads/public/5b1/e72/1d2/5b1e721d2c67a022705177.pdf> (дата звернення: 09.08.2022).

11. Тельна О.А., Маланчій В.О., Дацьо Н.О., Сидорів С.М., Селепій О.Д., Весніна Н.В., Приймак Н.П., Сидорів Л.М. Сходинки інклюзії : наук.-прак. посібник для педагогів, студентів та батьків. 2-ге вид., випр. та доп. / за ред. С.М. Сидоріва. Івано-Франківськ : видавець Кушнір Г.М., 2019. 156 с.

ЛЕКЦІЯ 4-5. Роль корекційного педагога в реалізації індивідуального освітнього маршруту дитини з ІП (4 год)

План

1. Методичні аспекти психолого-педагогічного супроводу навчання: алгоритм побудови індивідуального освітнього маршруту дитини.

2. Аналіз основних компонентів ІНП дитини з ІП. Цілі на рік.

3. Особливості розроблення індивідуального навчального плану і програми.

4. Розроблення Індивідуальної програми розвитку для учнів з інтелектуальними порушеннями в умовах інклюзивного навчання.

Література:

1. Індивідуальна програма розвитку за новим зразком 2022 р. (ІПР). URL: <https://naurok.com.ua/individualna-programa-rozvitku-za-novim-zrazkom-2022r-ipr-274338.html>

2. Миронова С.П. Педагогіка інклюзивної освіти : навч.-метод. посіб. Кам'янець-Подільський, 2016. 164 с.

3. Навчальний курикулум з інклюзивної освіти : Теорія та методика інклюзивного навчання. Модулі 4-6 /уклад. Л. М. Сидорів, за ред. С. М. Сидоріва. Івано-Франківськ : видавець Кушнір Г. М., 2020. 265 с.

4. Психолого-педагогічний супровід навчання дітей з інтелектуальними порушеннями / навчально-методичний посібник / авт.: О. В. Чеботарьова, Г. О. Блеч, І. В. Гладченко, С. В. Трикоз, І.В. Сухіна, Н. А. Ярмола; за наук. ред. О.В. Чеботарьової. Київ, ІСПП імені Миколи Ярмченка НАПН України, 2018. 123 с.

**ЛЕКЦІЯ 6-7. Командний підхід. Стратегії спільного викладання
(вчитель/асистент вчителя, вчитель/корекційний педагог) / Co-teaching
(4 год)**

План

1. Спільні маршрути діяльності вчителя та асистента вчителя (діагностування, пропозиції, планування, навчання, оцінювання, звітування, інформування).
2. Модифікація освітніх програм.
3. Значення та суть практики спільного викладання.
4. Характеристики співпраці у процесі спільного викладання.
5. Моделі та форми спільного викладання.

Література:

1. Взаємодія педагогів у навчанні дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному класі / Co-Teaching in an Inclusive Classroom. Drs. Brian Abery & Renáta Tichá. URL: <http://inclusion.org.ua/modules/vzaiemodiia-pedahohiv-u-navchanni-ditei-z-osoblyvymy-osvitnimy-potrebamuy-v-inkliuzivnomu-klasi-co-teaching-in-an-inclusive-classroom-drs-brian-abery-renata-ticha-co-directors-global-resource-center-o/>
2. Гаяш О.В. Співпраця фахівців у інклюзивному навчанні як необхідна передумова забезпечення корекційної спрямованості педагогічної роботи. *Актуальні проблеми навчання та виховання людей з особливими потребами* : зб. наук. праць. Київ : Університет «Україна», 2015. № 12 (14). С. 99-113.
3. Навчальний курикулум з інклюзивної освіти : Теорія та методика інклюзивного навчання. Модулі 4-6 / уклад. Л. М. Сидорів, за ред. С. М. Сидоріва. Івано-Франківськ : видавець Кушнір Г. М., 2020. 265 с.
4. Організаційні засади діяльності асистента вчителя в інклюзивному класі : метод. посіб. / уклад. : О. В. Коган та ін. Харків : «Друкарня Мадрид», 2019. 110 с. URL: <https://nus.org.ua/wp-content/uploads/2020/01/Organizatsijni-zasady-diyalnosti-asystenta-vchytelya.pdf> (дата звернення: 07.04.2023)
5. Спільне викладання в інклюзивному класі : метод, матер. / Укл. Софій Н. З. Київ: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2015. 70с.
6. Стратегії співвикладання в інклюзивних класах. Нолан Патрек. URL: https://www.slideshare.net/Inclusive_Education_Community/coteaching-model-nolanukr (дата звернення: 07.04.2023).
7. Тельна О.А., Маланчій В.О., Дацьо Н.О., Сидорів С.М., Селепій О.Д., Весніна Н.В., Приймак Н.П., Сидорів Л.М. Сходінки інклюзії : наук.-прак. посібник для педагогів, студентів та батьків. 2-ге вид., випр. та доп. / за ред. С.М. Сидоріва. Івано-Франківськ : видавець Кушнір Г.М., 2019. 156 с.

ЛЕКЦІЯ 8. Дистанційна співпраця команди психолого-педагогічного супроводу дитини з ІП під час війни (2 год)

План

1. Що таке дистанційна співпраця?
2. Труднощі в організації інклюзивного навчання в закладах освіти загалом та дистанційно під час війни.
3. Принципи дистанційної діяльності Команди супроводу.
4. Механізми реалізації індивідуальної освітньої траєкторії дистанційно.
5. Батьки як партнери дистанційного навчання дитини з ІП. Участь батьків дітей з ІП під час відеоуроків.
6. Як підтримувати зв'язок з іншими педагогами команди супроводу дистанційно?

Література:

1. Деякі питання організації дистанційного навчання. Наказ Міністерства освіти і науки України № 1115 від 08.09.2020 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0941-20>
2. Дистанційне навчання: виклики, результати та перспективи. Порадник. З досвіду роботи освітян міста Києва: навч.-метод. Посіб. / упоряд.: Воротникова І.П., Чайковська Н.В. Київ: Київ. Ун-т ім. Б. Грінченка, 2020. 456 с.
3. Наказ Міністерства освіти і науки України № 609 від 08.06.2018 року «Про затвердження примірного положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти». URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-primirnogo-polozhennya-pro-komandu-psihologo-pedagogichnogo-suprovodu-ditini-z-osoblivimi-osvitnimi-potrebami-v-zakladi-zagalnoyi-serednoyi-ta-doshkilnoyi-osviti>
4. Організація дистанційного навчання в школі: методичні рекомендації. URL: <http://surl.li/ckgz>
5. Порадник батькам: практичні рекомендації під час дистанційного навчання дітей з інтелектуальними порушеннями: навчально-методичний посібник / авт.: О. Чеботарьова, Г. Блеч, І. Бобренко, І. Гладченко, О. Мякушко, І. Сухіна, С. Трикоз; за заг. ред. О. Чеботарьової. Київ: ІСПП імені Миколи Ярмаченка НАПН України, 2020. 154 с.

5. ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Практичне заняття № 1

Тема: *Професія корекційного педагога та її соціальне значення.*

Мета: Закріплення теоретичних знань здобувачів про соціальне значення професії корекційного педагога; аналіз поглядів учених щодо особистості та професійної діяльності вчителя спеціальної школи, соціальних та професійних функцій його діяльності .

I. Обговорення питань:

1. Що спільного є у поглядах українських вчених щодо професійної діяльності та особистості корекційного педагога?
2. У чому полягає соціальне значення професії «корекційних педагог»?
3. Які соціальні функції виконує корекційний педагог у сучасному суспільстві?
4. Характеристика професійних функцій корекційного педагога. Чим вони відрізняються від професійних функцій вчителя закладу загальної середньої освіти?
5. Які законодавчі акти є правовою основою професійної діяльності корекційного педагога?

II. Виконання практичних завдань:

Проаналізувати нормативно-правові документи, що регламентують професійну діяльність корекційного педагога (зробити опорний конспект).

Рекомендована література

1. Бондар В.І., Золотоверх В.В. Історія олігофренопедагогіки : підручник. Київ : Знання, 2007. 375 с.
2. Гаяш О.В. Основні аспекти діяльності вчителя-олігофренопедагога в сучасних умовах. *Актуальні питання корекційної освіти* (педагогічні науки): збірник наукових праць: Вип. 12. Кам'янець-Подільський: ПП Медобори-2006, 2018. С. 64-72.
3. Закон України «Про освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
4. Коваленко В.Є. Підготовка майбутніх корекційних педагогів до роботи в умовах інклюзивного навчання дітей з особливими освітніми потребами. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка: педагогічні науки*. 2018. Вип. 8. Ч. II. С. 47-55.
5. Миронова С.П., Буйняк М.Г. Професійна діяльність та особистість корекційного педагога : навчальний посібник. Кам'янець-Подільський, 2020. 113 с.
6. Миронова С.П. Корекційна робота як специфіка професійної діяльності педагога-дефектолога. *Дефектологія*. 2004. № 2. С. 11-14.

7. Миронова С.П. Педагогіка інклюзивної освіти : навч.-метод. посіб. Кам'янець-Подільський, 2016. 164 с.
8. Миронова С.П. Підготовка вчителів до корекційної роботи в системі освіти дітей з вадами інтелекту : монографія. Кам'янець-Подільський: Абетка-НОВА, 2007. 304 с.
9. Миронова С., Чопік О. Корекційна психопедагогіка. Олігофренопедагогіка: підручник. 2-е видання, перероблене та доповнене. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2023. 332 с.
10. Пінчук Ю.В. Риторика, культура та техніка мовлення корекційного педагога : навч.-метод. посіб. Київ : КНТ, 2015. 160 с.
11. Порядок організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти. Постанова Кабінету Міністрів України від 15.09.2021 р. № 957. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/957-2021-%D0%BF#n8>.
12. Про загальну середню освіту: закон України. URL: <https://osvita.ua/legislation/law/2232/>
13. Про затвердження Положення про інклюзивно-ресурсний центр. Постанова Кабінету Міністрів України від 12 липня 2017 р. № 545. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/545-2017-%D0%BF>
14. Про затвердження Положення про спеціальні класи для навчання дітей з особливими освітніми потребами у загальноосвітніх навчальних закладах : Наказ Міністерства освіти і науки України від 09.12.2010 р. № 1224. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1412-10>
15. Про затвердження Положення про спеціальну школу та Положення про навчально-реабілітаційний центр : Постанова Кабінету Міністрів України від 06.08.2019 р. № 221. URL: <https://sqe.gov.ua/law/postanova-kabinetu-ministriv-ukrain-44/>
16. Про організаційно-методичні засади забезпечення права на освіту дітям з особливими освітніми потребами : Наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 08.08. 2013 р. № 1/9-539. URL: <https://osvita.ua/legislation/other/36815/>
17. Українська спеціальна педагогіка в персоналіях : навч. посіб. / за загальною редакцією В.І. Бондаря, В.М. Синьова. Запоріжжя : Вид-во Хортицької національної академії, 2021. 428 с.
18. Щодо посадових обов'язків асистента вчителя : лист МОН молодьспорту від 25.09.2012 р. № 1/9-675. URL: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/32125/. (дата звернення: 30.07.2022).

Практичне заняття № 2

Тема: *Особистість корекційного педагога.*

Мета: узагальнення теоретичних знань здобувачів про вимоги до особистості корекційного педагога; формування навичок партнерської та колективної взаємодії з іншими учасниками навчально-виховного процесу.

I. Обговорення питань:

1. Які вимоги до особистості професійного педагога?

2. Чим характеризується здатність до партнерства та колективної взаємодії як компетентність сучасного корекційного педагога?

3. У чому полягають особливості професійного спілкування у фаховій діяльності корекційного педагога?

4. Імідж корекційного педагога в структурі особистості та педагогічної діяльності.

5. Видатні українські корекційні педагоги минулого та сучасності (підготувати реферат).

II. Виконання практичних завдань:

1. Написати лист майбутнім учням.

2. Розробити практичні рекомендації для педагогів спеціальних та інклюзивних закладів щодо розвитку колективної взаємодії з іншими учасниками педагогічного колективу.

3. Підібрати тренінгові вправи, спрямовані на розвиток комунікативних навичок корекційного педагога.

Рекомендована література

1. Миронова С.П., Буйняк М.Г. Професійна діяльність та особистість корекційного педагога : навчальний посібник. Кам'янець-Подільський, 2020. 113 с.

2. Миронова С.П. Підготовка вчителів до корекційної роботи в системі освіти дітей з вадами інтелекту : монографія. Кам'янець-Подільський: Абетка-НОВА, 2007. 304 с.

3. Миронова С., Чопік О. Корекційна психопедагогіка. Олігофренопедагогіка: підручник. 2-е видання, перероблене та доповнене. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2023. 332 с.

4. Нова українська школа : poradnik dla vchytelja / za zag. red. H. M. Bıbık Kyıv : TOB «Vıдавничий дім «Плеяди», 2017.

5. Пінчук Ю.В. Риторика, культура та техніка мовлення корекційного педагога : навч.-метод. посіб. Київ : КНТ, 2015. 160 с.

6. Сайко Х.Я. Особистісна готовність корекційного педагога до виховання дітей з аутизмом : монографія. Львів : Тріада Плюс, 2017. 248 с.

7. Українська спеціальна педагогіка в персоналіях : навч. посіб. / за загальною редакцією В.І. Бондаря, В.М. Синьова. Запоріжжя : Вид-во Хортицької національної академії, 2021. 428 с.

Практичне заняття № 3

Тема: *Команда психолого-педагогічного супроводу дітей з ООП в умовах закладу освіти.*

Мета: актуалізація і закріплення знань про команду психолого-педагогічного супроводу, завдання команди супроводу, розподіл обов'язків між

членами команди, принципи взаємодії фахівців, умови ефективності команди, риси роботи в команді з дитиною з ООП.

I. Обговорення питань:

1. Команда психолого-педагогічного супроводу.
2. Створення мультидисциплінарної команди; принципи взаємодії фахівців.
3. Характерні риси роботи в команді з дитиною з ООП.
4. У чому полягає готовність фахівців до роботи в мультидисциплінарній команді?
5. Від яких умов залежить ефективність команди?
6. Цілі співпраці фахівців мультидисциплінарної команди.
7. Завдання команди супроводу, розподіл обов'язків між членами команди.

II. Виконання практичних завдань:

Скласти програму для розвитку здібності працювати в команді.

Рекомендована література

1. Гаяш О.В. Взаємодія спеціалістів як умова ефективного науково-методичного забезпечення інклюзивної освіти. *Неперервна освіта: актуальні дискурси* : збірник матеріалів XV Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (До 75-ї річниці Закарпатського інституту післядипломної педагогічної освіти). Ужгород : РІК-У, ЗППО, 2021. С. 74-77.

2. Гаяш О.В. Команда психолого-педагогічного супроводу як засіб комплексного супроводження дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному навчанні. *Технології забезпечення роботи практичного психолога з дітьми та молоддю з особливими освітніми потребами* : збірник наукових робіт учасників круглого столу та науково-методичного семінару (19 березня 2021 р., Інститут соціальної та політичної психології Національної академії педагогічних наук України, лабораторія психології спілкування) [Електронний ресурс] / за наук. ред. Г. М. Бевз, І. В. Петренко, В. І. Юрченко. *Вісник педагогіки і психології*. Вип. 27. Київ : ІСПП НАПН України, 2021. С. 34-37. URL: <http://www.psyh.kiev.ua/>

3. Гаяш О.В. Командний підхід до реалізації корекційно-розвивальної спрямованості навчання дітей з інтелектуальними порушеннями в умовах інклюзії. *Корекційно-реабілітаційна діяльність: стратегії розвитку у національному та світовому вимірі* : матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції (18 квітня 2018 року, м. Суми). Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2018. С. 106-110.

4. Гаяш О.В. Співпраця фахівців у інклюзивному навчанні як необхідна передумова забезпечення корекційної спрямованості педагогічної роботи. *Актуальні проблеми навчання та виховання людей з особливими потребами* : зб. наук. праць. Київ : Університет «Україна», 2015. № 12 (14). С. 99-113.

5. Дмитрієва І.В. Командна взаємодія фахівців у процесі індивідуального супроводу дитини в умовах інклюзивного навчання : *Актуальні питання корекційної освіти (педагогічні науки)* : збірник наукових праць. 2016. № 7. URL: <http://aqce.com.ua/vypusk-7-t-1-t-2/dmitrijevaivkomandna-vzajemodija-fahivciv-u-procesi-individualnogo-suprovodu-ditinvumovah-inkluzivnogo-navchannja.html>.
6. Колупаєва А.А., Данілавичюте Е.А., Литовченко С.В. Професійне співробітництво в інклюзивному навчальному закладі : навч.-метод. посібник. Київ : Видавнича група «А.С.К.», 2012. 192 с.
7. Миронова С.П., Буйняк М.Г. Професійна діяльність та особистість корекційного педагога : навчальний посібник. Кам'янець-Подільський, 2020. 113 с.
8. Миронова С.П. Педагогіка інклюзивної освіти : навч.-метод. посіб. Кам'янець-Подільський, 2016. 164 с.
9. Навчальний курс з інклюзивної освіти : Теорія та методика інклюзивного навчання. Модулі 4-6 / уклад. Л.М. Сидорів, за ред. С.М. Сидоріва. Івано-Франківськ : видавець Кушнір Г.М., 2020. 265 с.
10. Про затвердження примірного положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти : Наказ Міністерства освіти і науки України від 08.06. 2018 р. № 609. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/uploads/public/5b1/e72/1d2/5b1e721d2c67a022705177.pdf>
11. Тельна О.А., Маланчій В.О., Дацьо Н.О., Сидорів С.М., Селепій О.Д., Весніна Н.В., Приймак Н.П., Сидорів Л.М. Сходинки інклюзії : наук.-прак. посібник для педагогів, студентів та батьків. 2-ге вид., випр. та доп. / за ред. С.М. Сидоріва. Івано-Франківськ : видавець Кушнір Г.М., 2019. 156 с.
12. Щодо посадових обов'язків асистента вчителя : лист МОН молодьспорту від 25.09.2012 р. № 1/9-675. URL: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/32125/

Практичне заняття № 4

Тема: *Алгоритм діяльності команди психолого-педагогічного супроводу дітей з ІП в умовах закладу освіти.*

Мета: узагальнення знань здобувачів про особливості організації психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових послуг; алгоритм діяльності взаємодії команди психолого-педагогічного супроводу дітей з ІП в умовах закладу освіти і фахівців ІРЦ, форми командної співпраці.

I. Обговорення питань:

1. Яке місце у навчанні дітей з порушеннями інтелектуального розвитку займають психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги?
2. Організація надання психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових послуг дитині з ІП.
3. Алгоритм професійної взаємодії фахівців ІРЦ і мультидисциплінарної команди.

4. Яка роль взаємодії учасників команди при складанні та виконанні індивідуального навчального плану.

5. Форми командної співпраці.

II. Виконання практичних завдань:

Провести підготовлені тренінгові вправи для розвитку здібності працювати в команді.

Рекомендована література:

1. Гаяш О.В. Взаємодія спеціалістів як умова ефективного науково-методичного забезпечення інклюзивної освіти. *Неперервна освіта: актуальні дискурси* : збірник матеріалів XV Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (До 75-ї річниці Закарпатського інституту післядипломної педагогічної освіти). Ужгород : РІК-У, ЗППО, 2021. С. 74-77.

2. Гаяш О.В. Команда психолого-педагогічного супроводу як засіб комплексного супроводження дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному навчанні. *Технології забезпечення роботи практичного психолога з дітьми та молоддю з особливими освітніми потребами* : збірник наукових робіт учасників круглого столу та науково-методичного семінару (19 березня 2021 р., Інститут соціальної та політичної психології Національної академії педагогічних наук України, лабораторія психології спілкування) [Електронний ресурс] / за наук. ред. Г. М. Бевз, І. В. Петренко, В. І. Юрченко. *Вісник педагогіки і психології*. Вип. 27. Київ : ІСПП НАПН України, 2021. С. 34-37. URL: <http://www.psyh.kiev.ua/>

3. Гаяш О.В. Командний підхід до реалізації корекційно-розвивальної спрямованості навчання дітей з інтелектуальними порушеннями в умовах інклюзії. *Корекційно-реабілітаційна діяльність: стратегії розвитку у національному та світовому вимірі* : матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції (18 квітня 2018 року, м. Суми). Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2018. С. 106-110.

4. Дмитрієва І.В. Командна взаємодія фахівців у процесі індивідуального супроводу дитини в умовах інклюзивного навчання. *Актуальні питання корекційної освіти (педагогічні науки)* : збірник наукових праць. 2016. № 7. URL: <http://aqce.com.ua/vypusk-7-t-1-t-2/dmitrijevaivkomandna-vzajemodija-fahivciv-u-procesi-individualnogo-suprovodu-ditinvumovah-inkluzivnogo-navchannja.html>.

5. Колупаєва А.А., Данілавичюте Е.А., Литовченко С.В. Професійне співробітництво в інклюзивному навчальному закладі : навч.-метод. посібник. Київ : Видавнича група «А.С.К.», 2012. 192с.

6. Миронова С. П., Буйняк М. Г., Гаяш О. В. Методика проведення корекційно-розвиткових занять з дітьми з порушеннями пізнавальної діяльності : навчальний посібник. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2022. 172 с.

7. Миронова С.П. Педагогіка інклюзивної освіти : навч.-метод. посіб. Кам'янець-Подільський, 2016. 164 с.

8. Миронова С., Чопік О. Корекційна психопедагогіка. Олігофренопедагогіка: підручник. 2-е видання, перероблене та доповнене. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2023. 332 с.

9. Навчальний курикулум з інклюзивної освіти : Теорія та методика інклюзивного навчання. Модулі 4-6 / уклад. Л.М. Сидорів, за ред. С.М. Сидоріва. Івано-Франківськ : видавець Кушнір Г.М., 2020. 265 с.

10. Про затвердження примірного положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти : Наказ Міністерства освіти і науки України від 08.06. 2018 р. № 609. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/uploads/public/5b1/e72/1d2/5b1e721d2c67a022705177.pdf>.

11. Тельна О.А., Маланчій В.О., Дацьо Н.О., Сидорів С.М., Селепій О.Д., Весніна Н.В., Приймак Н.П., Сидорів Л.М. Сходинки інклюзії : наук.-прак. посібник для педагогів, студентів та батьків. 2-ге вид., випр. та доп. / за ред. С.М. Сидоріва. Івано-Франківськ : видавець Кушнір Г.М., 2019. 156 с.

Практичне заняття № 5

Тема: *Командний підхід при розробленні індивідуальної програми розвитку дитини з ІП.*

Мета: розкриття ролі корекційного педагога в розробленні індивідуальної програми розвитку дитини з ІП; аналіз основних компонентів ІПР, ІНП.

I. Обговорення питань:

1. Методичні аспекти психолого-педагогічного супроводу навчання: алгоритм побудови індивідуального освітнього маршруту дитини.

2. Розроблення Індивідуальної програми розвитку для учнів з інтелектуальними порушеннями в умовах інклюзивного навчання.

3. Індивідуальний навчальний план. Аналіз основних компонентів ІНП дитини з ІП. Цілі на рік.

4. Роль корекційного педагога в розробленні індивідуальної програми розвитку дитини з ІП.

II. Виконання практичних завдань:

Проаналізувати індивідуальні програми розвитку дітей з ІП.

Рекомендована література:

1. Індивідуальна програма розвитку за новим зразком 2022 р. (ІПР). URL: <https://naurok.com.ua/individualna-programa-rozvitku-za-novim-zrazkom-2022r-ipr-274338.html>

2. Миронова С.П. Педагогіка інклюзивної освіти : навч.-метод. посіб. Кам'янець-Подільський, 2016. 164 с.

3. Навчальний курикулум з інклюзивної освіти : Теорія та методика інклюзивного навчання. Модулі 4-6 / уклад. Л.М. Сидорів, за ред. С.М. Сидоріва. Івано-Франківськ : видавець Кушнір Г.М., 2020. 265 с.

4. Нова українська школа : poradnik dla vchytelja / za zag. red. N.M. Bibik. Kyiv : TOB «Vydavnychij dim «Plejady», 2017.

5. Організаційно-методичні засади діяльності інклюзивно-ресурсних центрів : навч.-метод. посіб. / за заг. ред. М.А. Порошенко та ін. Київ. 2018. 252 с.

6. Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти : Постанова Кабінету Міністрів України від 15.09.2021 р. № 957. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/957-2021-%D0%BF#n8>

7. Тельна О.А., Маланчій В.О., Дацьо Н.О., Сидорів С.М., Селепій О.Д., Весніна Н.В., Приймак Н.П., Сидорів Л.М. Сходінки інклюзії : наук.-прак. посібник для педагогів, студентів та батьків. 2-ге вид., випр. та доп. / за ред. С.М. Сидоріва. Івано-Франківськ : видавець Кушнір Г.М., 2019. 156 с.

Практичне заняття № 6

Тема: Практична робота: Розроблення індивідуальної програми розвитку дитини з ІП.

Мета: узагальнення і закріплення вмінь з розроблення ІПР.

I. Виконання практичного завдання:

Розробити ІПР для дитини з ІП (за поданими характеристиками і висновками ІРЦ).

Рекомендована література:

1. Індивідуальна програма розвитку за новим зразком 2022 р. (ІПР). URL: <https://naurok.com.ua/individualna-programa-rozvitku-za-novim-zrazkom-2022r-ipr-274338.html>

Практичне заняття № 7

Тема: *Командний підхід. Стратегії співвикладання (вчитель/асистент вчителя, вчитель/корекційний педагог) / Co-teaching.*

Мета: актуалізація і закріплення знань про поняття «командний підхід», про стратегії співвикладання (вчитель/асистент вчителя, вчитель/корекційний педагог) / Co-teaching.

I. Обговорення питань:

1. Спільні маршрути діяльності вчителя та асистента вчителя (діагностування, пропозиції, планування, навчання, оцінювання, звітування, інформування).

2. Модифікація освітніх програм.

3. Значення та суть практики спільного викладання.

4. Характеристики співпраці у процесі спільного викладання.

5. Моделі та форми спільного викладання.

Рекомендована література:

1. Гаяш О.В. Командний підхід до реалізації корекційно-розвивальної спрямованості навчання дітей з інтелектуальними порушеннями в умовах інклюзії. *Корекційно-реабілітаційна діяльність: стратегії розвитку у національному та світовому вимірі* : матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції (18 квітня 2018 року, м. Суми). Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2018. С. 106-110.
2. Дятленко Н. М. Асистент учителя в інклюзивному класі : навч.-метод. посіб. / за заг. ред. М. Ф. Войцехівського. Київ : ТОВ Видавничий дім «Плеяди», 2015. 172 с.
3. Колупаєва А.А., Данілавічюте Е.А., Литовченко С.В. Професійне співробітництво в інклюзивному навчальному закладі : навч.-метод. посібник. Київ : Видавнича група «А.С.К.», 2012. 192 с.
4. Навчальний курикулум з інклюзивної освіти : Теорія та методика інклюзивного навчання. Модулі 4-6 / уклад. Л.М. Сидорів, за ред. С.М. Сидоріва. Івано-Франківськ : видавець Кушнір Г.М., 2020. 265 с.
5. Організаційні засади діяльності асистента вчителя в інклюзивному класі : метод. посіб. / уклад. : О.В. Коган та ін. Харків : «Друкарня Мадрид», 2019. 110 с.
6. Тельна О.А., Маланчій В.О., Дацьо Н.О., Сидорів С.М., Селепій О.Д., Весніна Н.В., Приймак Н.П., Сидорів Л.М. Сходинки інклюзії : наук.-прак. посібник для педагогів, студентів та батьків. 2-ге вид., випр. та доп. / за ред. С.М. Сидоріва. Івано-Франківськ : видавець Кушнір Г.М., 2019. 156с.
7. Щодо посадових обов'язків асистента вчителя : лист МОН молодьспорту від 25.09.2012 р. № 1/9-675. URL: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/32125/. (дата звернення: 30.07.2022).

Практичне заняття № 8

Тема: *Дистанційна співпраця команди психолого-педагогічного супроводу дитини з ІП під час війни*

Мета: актуалізація і закріплення знань про дистанційну співпрацю команди психолого-педагогічного супроводу дитини з ІП під час війни.

I. Обговорення питань:

1. Що таке дистанційна співпраця?
2. Труднощі в організації інклюзивного навчання в закладах освіти загалом та дистанційно під час війни.
3. Принципи дистанційної діяльності Команди супроводу.
4. Механізми реалізації індивідуальної освітньої траєкторії дистанційно.
5. Батьки як партнери дистанційного навчання дитини з ІП. Участь батьків дітей з ІП під час відеоуроків.
6. Як підтримувати зв'язок з іншими педагогами команди супроводу дистанційно?

Рекомендована література:

1. Деякі питання організації дистанційного навчання. Наказ Міністерства освіти і науки України № 1115 від 08.09.2020 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0941-20>
2. Дистанційне навчання: виклики, результати та перспективи. Порадник. З досвіду роботи освітян міста Києва: навч.-метод. Посіб. / упоряд.: Вороникова І.П., Чайковська Н.В. Київ: Київ. Ун-т ім. Б. Грінченка, 2020. 456 с.
3. Наказ Міністерства освіти і науки України № 609 від 08.06.2018 року «Про затвердження примірного положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти». URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-primirnogo-polozhennya-pro-komandu-psihologo-pedagogichnogo-suprovodu-ditini-z-osoblivimi-osvitnimi-potrebami-v-zakladi-zagalnoyi-serednoyi-ta-doshkilnoyi-osviti>
4. Організація дистанційного навчання в школі: методичні рекомендації. URL: <http://surl.li/ckgz>
5. Порадник батькам: практичні рекомендації під час дистанційного навчання дітей з інтелектуальними порушеннями: навчально-методичний посібник / авт.: О. Чеботарьова, Г. Блеч, І. Бобренко, І. Гладченко, О. Мякушко, І. Сухіна, С. Трикоз; за заг. ред. О. Чеботарьової. Київ: ІСПП імені Миколи Ярмаченка НАПН України, 2020. 154 с.

Практичне заняття № 9

Тема: Модульна контрольна робота.

Мета: контроль знань і вмінь з дисципліни.

6. САМОСТІЙНА РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ

Самостійна робота здобувача над засвоєнням навчальної дисципліни є необхідним елементом ефективного формування компетентностей та включає вивчення і конспектування питань, що винесені на самостійне опрацювання, критичне осмислення основних термінів та понять за темами дисципліни, підготовка конспектів, рефератів, виступів на практичних заняттях. За кожною з тем передбачено вивчення теоретичних питань, що вимагає від здобувачів роботи не тільки над навчально-методичною літературою, а й над матеріалами періодичних видань та законодавчими і нормативними актами.

Метою самостійної роботи магістрів з дисципліни «Мультидисциплінарна команда супроводу дітей з інтелектуальними порушеннями» є стимулювання мотивації навчання у ЗВО за спеціальністю 016 Спеціальна освіта, розширення і поглиблення знань про сутність та особливості професійної діяльності корекційного педагога у мультидисциплінарній команді,

розвиток творчих здібностей, пізнавальних інтересів, бажання займатися самоосвітою, саморозвитком, самовихованням.

Зміст самостійної роботи в межах дисципліни «Мультидисциплінарна команда супроводу дітей з інтелектуальними порушеннями» визначається робочою навчальною програмою дисципліни. Самостійна робота над навчальною дисципліною «Мультидисциплінарна команда супроводу дітей з інтелектуальними порушеннями» включає:

- опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу;
- вивчення окремих тем або питань, що передбачені для самостійного опрацювання;
- поглиблене вивчення літератури на задану тему та пошук додаткової інформації;
- підготовка до виступу на практичних заняттях;
- опрацювання та підготовку огляду опублікованих у фахових та інших виданнях статей;
- підготовка та оформлення схем, таблиць;
- підготовка і захист реферату тощо.

№ т/п	Назва теми. Вид самостійної роботи	Кіль-ть год. (д.ф./з.ф.)	Термін виконання, форма контролю та звітності
Модуль I			
1	<p>Тема. Професія корекційного педагога та її професійно-соціальне значення.</p> <p>Завдання:</p> <p>1. Розглянути за літературними джерелами наступні питання:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ретроспектива поглядів українських вчених щодо особистості та професійної діяльності вчителя-дефектолога. • Соціальні функції корекційного педагога у сучасному суспільстві. • Характеристика професійних функцій корекційного педагога. <p>2. Проаналізувати нормативно-правові документи, що регламентують професійну діяльність корекційного педагога (зробити опорний конспект).</p>	8/8	тези відповіді на запитання в конспекті, співбесіда конспект
2	<p>Тема. Особистість корекційного педагога.</p> <p>Завдання:</p> <p>1. Написати лист майбутнім учням.</p> <p>2. Розробити практичні рекомендації для педагогів спеціальних та інклюзивних закладів щодо розвитку колективної взаємодії з іншими учасниками педагогічного колективу.</p> <p>3. Підібрати тренінгові вправи, спрямовані на розвиток комунікативних навичок корекційного педагога.</p>	6/8	лист, конспект

3	<p>Тема. Мультидисциплінарна команда (команда психолого-педагогічного супроводу) дітей з ООП.</p> <p>Завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> Опрацювати питання теми. Опрацювати примірне положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти : Наказ Міністерства освіти і науки України від 08.06. 2018 р. № 609. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/uploads/public/5b1/e72/1d2/5b1e721d2c67a022705177.pdf Скласти програму для розвитку здібності працювати в команді. Підготуватися до проведення тренінгових вправ з розвитку здібності працювати в команді в аудиторії. 	18/26	<p>конспект</p> <p>представлення програм, демонстрація вправ, рефлексія роботи</p>
4	<p>Тема. Роль корекційного педагога в розробленні індивідуальної програми розвитку дитини з ІІІ.</p> <p>Завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> Написати самоаналіз власної відповідності професіограмі корекційного педагога (форма представлення результатів – письмова). Проаналізувати індивідуальні програми розвитку дітей з ІІІ. Розробити ІІІР для дитини з ІІІ (за поданими характеристиками і висновками ІІІЦ). 	14/19	<p>письмовий самоаналіз; письмовий аналіз програм; представлення ІІІР</p>
5	<p>Тема. Командний підхід. Стратегії спільного викладання (вчитель/асистент вчителя, вчитель/корекційний педагог) / Co-teaching</p> <p>Завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> Опрацювати питання теми. Використовуючи літературні джерела і інтернет джерела, власний досвід роботи (якщо наявний), скласти таблицю «Спільні маршрути діяльності вчителя та асистента вчителя (діагностування, пропозиції, планування, навчання, оцінювання, звітування, інформування)». 	16/23	<p>конспект</p>
6	<p>Тема. Дистанційна співпраця команди психолого-педагогічного супроводу дитини з ІІІ під час війни.</p> <p>Завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> Опрацювати питання теми. Підготувати тренінгові вправи для формування навичок дистанційної співпраці педагогів, психологів, інших фахівців, батьків. 	9/11	<p>конспект</p> <p>представлення вправ</p>
Всього		71/95	

Індивідуальні завдання

Підготовка здобувачем тез доповіді на конференцію в межах тем 1-7.

7. ЗАСОБИ І КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ, УМІНЬ ТА НАВИЧОК ЗДОБУВАЧІВ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів є:

- екзамен;
- тести;
- презентації результатів виконаних завдань;
- реферати;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми *поточного контролю*: виступи на практичних заняттях (обговорення теоретичних питань), тести, розроблення презентацій, виконання практичних завдань, підготовка доповідей.

Форма *модульного контролю*: письмова контрольна робота та тестування.

Форма *підсумкового контролю*: екзамен.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Максимальна підсумкова кількість балів із дисципліни, яку здобувач ВО може отримати за семестр (максимальна підсумкова семестрова рейтингова оцінка), дорівнює 100.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Поточне оцінювання та самостійна робота							Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	CP		
5б.	5б.	5б.	10б.	10б.	5б.	10б.	50б.	100б.

T1, T2 ... – теми, CP – самостійна робота

Екзаменаційна рейтингова оцінка складається з балів за результатами виконання екзаменаційних завдань, затверджених кафедрою в установленому порядку.

Критерії оцінювання знань, умінь та навичок здобувачів під час аудиторних занять

Теоретична підготовленість перевіряється і оцінюється за результатами усної або письмової відповіді на питання практичних занять, що складені у відповідності до змісту навчальної програми.

Усна відповідь здобувача (до 4 балів)

4 бали отримують здобувачі, які повно та ґрунтовно розкрили теоретичне питання, використавши при цьому не лише обов'язкову, а й додаткову літературу;

3 бали отримують здобувачі, які в цілому розкрили теоретичне питання, однак не повно і допустивши деякі неточності. При цьому не використав на достатньому рівні обов'язкову літературу;

2 бали отримують здобувачі, які правильно визначили сутність питання, але розкрили його не повністю, допустивши деякі незначні помилки;

1 бал отримують здобувачі, які правильно визначили сутність питання, недостатньо або поверхово розкривши більшість його окремих положень і допустивши при цьому окремі помилки, які частково вплинули на загальне розуміння проблеми;

0,5 балів отримують здобувачі, які частково та поверхово розкрили лише окремі положення питання і допустили при цьому певні суттєві помилки, котрі значно вплинули на загальне розуміння питання.

Доповнення відповіді:

1 бал – отримують здобувачі, які глибоко володіють матеріалом, чітко визначили його зміст; зробили глибокий системний аналіз змісту виступу, виявили нові ідеї та положення, що не були розглянуті, але суттєво впливають на зміст доповіді, навели власні аргументи щодо основних положень даної теми;

0,5 бала отримують здобувачі, які виклали матеріал з обговорюваної теми, що доповнює зміст виступу, поглиблює знання з даної теми та висловили власну думку.

Тестування за допомогою закритих питань: тест містить 4 питання. Оцінка правильної відповіді на кожен з них 1 бал, оцінка неправильної відповіді - 0 балів. Кожне питання має кілька передбачуваних відповідей, одна з яких правильна.

Оцінка за допомогою тесту з відкритими питаннями або завданнями (Казусами). Якщо оцінка проводиться одним завданням (максимум 2 бали), критерієм оцінки будуть:

1,5-2,0 балів. Відповідь повна, термінологія збережена, здобувач володіє основною і додатковою літературою, помилок немає. Казус бездоганно вирішене, міркування на високому рівні.

1,0-1,5 балів. Відповідь повна, хоча коротка, термінологічно правильна, немає істотних недоліків. Здобувач добре володіє програмовим матеріалом; володіє основною літературою, судження правильні.

0,5-1 балів Відповідь неповна. Термінологія визначена з помилками. Здобувач володіє програмовим матеріалом, але є недоліки. Судження фрагментарні. 0,1-0,5 балів. Відповідь з помилками и не використана спеціальна термінологія. Відповідь по суті є невірною. Передано лише окремі фрагменти відповідного матеріалу питання.

0 балів. Відповідь не відповідає питанням або зовсім не дана.

Оцінювання самостійної роботи здобувачів

Оцінювання самостійної роботи здобувачів ВО, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному аудиторному занятті. Оцінювання тем, які виносяться лише на самостійну роботу і не входять до тем аудиторних навчальних занять, контролюється при змістовому модульному контролі. Кількість балів за різні види індивідуальної самостійної роботи здобувача ВО залежить від її обсягу і значимості, але не більше 10 балів. Ці бали додаються до суми балів, набраних здобувачем ВО за поточну навчальну діяльність.

Самостійна робота «**Конспект**» – письмовий текст, що передає зміст основного джерела інформації систематизовано, коротко, логічно, зв'язно. В «Конспект» може бути включено план, виписки, літературні джерела, тези.

3 бали - конспект відповідає плану, відображені основні положення, надані висновки, викладення ясне та лаконічне.

2 бали - конспект частково відповідає плану, має не більше 2 зауважень, відображені основні положення, але не надані висновки, викладення має не більше 2 зауважень.

1 бали - конспект частково відповідає плану, має 3 та більше зауважень, основні положення відображені частково, висновки надані частково, викладення має не більше 3 зауважень.

0,5 балів - конспект не відповідає плану, основні положення не відображені, висновки не надані, викладення має 4 та більше зауважень.

Доповідь-реферат (до 10 балів):

9-10 балів - виконано всі вимоги до написання і захисту доповіді: позначена проблема і обґрунтована її актуальність, зроблений короткий аналіз

різних точок зору на проблему, яка розглядається логічно сформульована власна позиція, сформульовані висновки, тема розкрита повністю, витриманий обсяг, дотримані вимоги до зовнішньому оформленню, надані правильні відповіді на додаткові питання;

7-8 балів - основні вимоги до доповіді та її захист виконані, але при цьому допущені недоліки, зокрема, є неточності у викладі матеріалу; відсутня логічна послідовність в судженнях; не витриманий обсяг доповіді; є упущення в оформленні; на додаткові питання при захисті дані неповні відповіді;

4-6 балів - тема висвітлена лише частково; допущені фактичні помилки в змісті доповіді або при відповіді на додаткові питання; під час захисту відсутній висновок;

1-3 бали - тема доповіді не розкрита, виявляється істотне незрозуміння проблеми.

Критерії оцінювання самостійної роботи здобувача

Бали	Критерії оцінки
9-10	за самостійну роботу присвоюються здобувачу ВО, якщо він ретельно виконує всі завдання самостійної роботи, демонструє знання і розуміння вивченого матеріалу
7-8	здобувач ВО недостатньо повністю виконує завдання самостійної роботи
5-6	здобувач ВО важко відтворює навчальний матеріал
3-4	здобувач ВО недбало виконує завдання самостійної роботи, має недостатні знання і засвоєння вивченого матеріалу
1-2	здобувач ВО виконує завдання самостійної роботи з грубими помилками
0	здобувач ВО не виконує завдання самостійної роботи

За наявності у здобувача ВО сертифікату он-лайн платформ ED ERA. URL : <https://www.ed-era.com/>, Prometheus. URL : <https://prometheus.org.ua/> тощо, тематика якого співпадає з однією із тем дисципліни або одного із модулів, згідно до «Схеми нарахування балів», здобувачу ВО буде зарахована відповідна кількість балів. Здобувач ВО звільнюється від виконання практичних робіт за цією темою або цим модулем.

У разі відсутності здобувача ВО на практичному занятті, йому необхідно у двотижневий термін письмово у MOODLE або Classroom здати практичну роботу, яку буде оцінено згідно «Схеми нарахування балів».

Академічна доброчесність. Високо цінується академічна доброчесність. До всіх здобувачів ВО освітньої програми відбувається абсолютно рівне ставлення.

При вивченні навчальної дисципліни «Мультидисциплінарна команда супроводу дітей з інтелектуальними порушеннями» здобувач ВО повинен знати, що її викладання ґрунтується на засадах академічної доброчесності – сукупності етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами ВО передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Порушеннями академічної доброчесності вважаються: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання.

За порушення академічної доброчесності здобувачі ВО можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності: повторне проходження оцінювання (контрольна робота, екзамен тощо); повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Упродовж семестру з дисципліни проводиться 1 модульна контрольна робота (МКР). МКР складається з вирішення тестових завдань та теоретичних питань. В умовах дистанційного навчання – тестів, ситуаційної задачі.

До модульної контрольної роботи допускаються всі здобувачі. На виконання письмового компонента МКР відводиться до двох академічних годин.

У випадку отримання незадовільної контрольної модульної рейтингової оцінки здобувач ВО повинен повторно пройти модульний контроль в установленому порядку. При повторному проходженні модульного контролю максимальна величина контрольної модульної рейтингової оцінки в балах, яку може отримати здобувач ВО, не повинна перевищувати максимальне значення оцінки «Добре» за національною шкалою.

Повторне проходження модульного контролю при отриманій раніше позитивній контрольній модульній рейтинговій оцінці з метою підвищення підсумкової модульної рейтингової оцінки не дозволяється.

Сума поточної модульної та контрольної рейтингових оцінок становить підсумкову модульну рейтингову оцінку, якій відповідає певний рівень оцінки за національною шкалою.

Здобувач, який не з'явився на МКР з поважної причини, може пройти його у визначений кафедрою термін.

Шкала контролю модульної контрольної роботи

Показники	Бали
Письмова модульна контрольна робота:	0 – 50:
- тестові завдання (за кожну правильну відповідь нараховується 2 бали)	0 – 30
- 2 теоретичні питання (за кожну правильну відповідь нараховується 10 балів)	0 - 20

Шкала контролю модульної контрольної роботи (в умовах дистанційного навчання)

Показники	Бали
Письмова модульна контрольна робота:	0 – 50:
- тестові завдання (за кожну правильну відповідь нараховується 2 бали)	0 – 40
- ситуаційна задача	0 - 10

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Підсумковий контроль з дисципліни проводиться у вигляді екзамену в кінці семестру і дає можливість визначити кінцевий ступінь рівня і якості засвоєння здобувачами теоретичних знань та практичних вмінь і навичок з даної дисципліни.

Якщо здобувач має позитивну (за національною шкалою) підсумкову семестрову модульну рейтингову оцінку, то він допускається до екзамену.

Здобувач має право не складати екзамен і отримати підсумкову рейтингову оцінку без екзамену, якщо він виконав протягом семестру всі види навчальної роботи без порушення встановлених термінів і без перескладань і отримав позитивну (за національною шкалою) підсумкову семестрову модульну рейтингову оцінку. У протилежному випадку він повинен обов'язково складати екзамен.

Здобувачі, підсумкова модульна оцінка яких становить 35-59 балів, зобов'язані пройти підсумковий (семестровий) контроль у формі екзамену, що передбачено робочим навчальним планом.

Екзамен здійснюється екзаменатором шляхом виконання здобувачем усної та (або) письмової екзаменаційної роботи.

Якщо здобувач під час екзамену отримав позитивну (за національною шкалою) екзаменаційну рейтингову оцінку, то навчальний курс з дисципліни йому зараховується. У протилежному випадку він повинен повторно скласти екзамен в установленому порядку.

При повторному складанні екзамену максимальна величина екзаменаційної рейтингової оцінки в балах, яку може отримати здобувач ВО не повинна перевищувати максимальне значення оцінки «Добре» за національною шкалою.

Повторне проходження семестрового контролю при отриманій раніше позитивній екзаменаційній рейтинговій оцінці з метою підвищення підсумкової семестрової рейтингової оцінки не дозволяється.

Для комплексного оцінювання успішності здобувача на екзамені з означеного курсу мають бути враховані наступні критерії: повнота розкриття питання; логіка викладення матеріалу; культура мовлення; впевненість, емоційність та аргументованість відповіді; використання під час відповіді додаткової інформації; уміння аргументувати, аналізувати, порівнювати, узагальнювати, навчальну інформацію, робити висновки.

Кожен екзаменаційний білет складається із двох теоретичних питань та одного завдання практичного змісту. Тривалість підготовки до усної відповіді може становити 30-40 хвилин. Відповіді на питання екзаменаційного білету фіксуються здобувачами на аркушах для підготовки. Оцінювання усних відповідей на фаховому випробуванні буде проводитися за 100 бальною шкалою. Загальне оцінювання результатів якого проводиться за 3-ма завданнями. Критерії оцінювання успішності здобувачів доводяться до них перед екзаменом на консультаціях.

8. ТЕМИ ДЛЯ НАПИСАННЯ ДОПОВІДЕЙ / РЕФЕРАТІВ

Тема. Особистість корекційного педагога

1. Професійна діяльність та особистість Л.С. Виготського.
2. Професійна діяльність та особистість І.П. Соколянського.
3. Професійна діяльність та особистість О.М. Смалюги.
4. Професійна діяльність та особистість І.Г. Єременка.
5. Професійна діяльність та особистість Г.М. Дульнева.
6. Професійна діяльність та особистість К.М. Турчинської.
7. Професійна діяльність та особистість Г.М. Мерсіянової.
8. Професійна діяльність та особистість В.М. Синьова.
9. Професійна діяльність та особистість В.І. Бондаря.
10. Професійна діяльність та особистість Є.П. Синьової.
11. Професійна діяльність та особистість М.К. Шеремет.
12. Професійна діяльність та особистість Д.І. Шульженко.
13. Професійна діяльність та особистість С.П. Миронової.
14. Професійна діяльність та особистість М.П. Матвєєвої.
15. Професійна діяльність та особистість О.В. Гаврилова.
16. Професійна діяльність та особистість Н.М. Стадненко.
17. Професійна діяльність та особистість М.О. Козленко.
18. Професійна діяльність та особистість Є.Ф. Соботович.

9. ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Характеристика соціальних функцій корекційного педагога в сучасному суспільстві.
2. Характеристика професійних функцій корекційного педагога.
3. Нормативно-правові засади професійної діяльності корекційного педагога.
4. Вимоги до особистості корекційного педагога.
5. Здатність до партнерства та колективної взаємодії як компетентність сучасного корекційного педагога.
6. Особливості професійного спілкування у фаховій діяльності корекційного педагога.
7. Охарактеризуйте особливості професійної діяльності корекційного педагога в інклюзивному закладі.
8. Охарактеризуйте особливості професійної діяльності асистента вчителя в інклюзивному закладі.
9. Положення про команду психолого-педагогічного супроводу. Поняття «психолого-педагогічний супровід».
10. Завдання команди психолого-педагогічного супроводу, розподіл обов'язків між членами команди.
11. Основні завдання асистента вчителя.
12. Склад команди психолого-педагогічного супроводу.
13. Організація роботи команди психолого-педагогічного супроводу.
14. Основні принципи діяльності команди психолого-педагогічного супроводу.
15. Створення мультидисциплінарної команди; принципи взаємодії фахівців.
16. Характерні риси роботи в команді з дитиною з ООП.
17. Умови ефективності команди, соціально-психологічні риси команди.
18. Цілі співпраці фахівців мультидисциплінарної команди.
19. Організація надання психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових послуг дитині з ІП.
20. Алгоритм професійної взаємодії фахівців ІРЦ і мультидисциплінарної команди.
21. Взаємодія учасників команди при складанні та виконанні індивідуального навчального плану.
22. Форми командної співпраці.
23. Індивідуальна програма розвитку.

24. Аналіз основних компонентів ІНП дитини з ІП. Цілі на рік.
25. Особливості розроблення індивідуального навчального плану і програми.
26. Співпраця фахівців в інклюзивному навчанні як необхідна передумова забезпечення корекційної спрямованості педагогічної роботи.
27. Асистент вчителя та його функції.
28. Спільні маршрути діяльності вчителя та асистента вчителя (діагностування, пропозиції, планування, навчання, оцінювання, звітування, інформування).
29. Модифікація навчальних програм.
30. Значення та суть практики спільного викладання.
31. Характеристики співпраці у процесі спільного викладання.
32. Моделі та форми спільного викладання.
33. Сутність дистанційної співпраці.
34. Охарактеризуйте труднощі в організації інклюзивного навчання в закладах освіти загалом та дистанційно під час війни.
35. Принципи дистанційної діяльності Команди супроводу.
36. Рівні надання підтримки.
37. Механізми реалізації індивідуальної освітньої траєкторії дистанційно.
38. Батьки як партнери дистанційного навчання дитини з ІП.
39. Участь батьків дітей з ІП під час відеоуроків.
40. Способи підтримки зв'язку з іншими педагогами команди супроводу дистанційно.

10. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основні джерела:

1. Миронова С.П., Буйняк М.Г. Професійна діяльність та особистість корекційного педагога : навчальний посібник. Кам'янець-Подільський, 2020. 113 с.
2. Миронова С.П. Педагогіка інклюзивної освіти : навч.-метод. посіб. Кам'янець-Подільський, 2016. 164 с.
3. Про затвердження примірного положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти : Наказ Міністерства освіти і науки України від 08.06. 2018 р. № 609. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/uploads/public/5b1/e72/1d2/5b1e721d2c67a022705177.pdf>
4. Тельна О.А., Маланчій В.О., Дацьо Н.О., Сидорів С.М., Селепій О.Д., Весніна Н.В., Приймак Н.П., Сидорів Л.М. Сходинки інклюзії : наук.-прак. посібник для педагогів, студентів та батьків. 2-ге вид., випр. та доп. / за ред. С.М. Сидоріва. Івано-Франківськ : видавець Кушнір Г.М., 2019. 156 с.

Додаткові джерела:

1. Бондар В.І., Золотоверх В.В. Історія олігофренопедагогіки : підручник. Київ : Знання, 2007. 375 с.
2. Взаємодія педагогів у навчанні дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному класі / Co-Teaching in an Inclusive Classroom. Drs. Brian Abery & Renáta Tichá. URL: <http://inclusion.org.ua/modules/vzaiemodiia-pedahohiv-u-navchanni-ditei-z-osoblyvymy-osvitnimy-potrebam-y-v-inkliuzyvnomu-klasi-co-teaching-in-an-inclusive-classroom-drs-brian-abery-renata-ticha-co-directors-global-resource-center-o/>
3. Гаяш О.В. Взаємодія спеціалістів як умова ефективного науково-методичного забезпечення інклюзивної освіти. *Неперервна освіта: актуальні дискурси* : збірник матеріалів XV Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (До 75-ї річниці Закарпатського інституту післядипломної педагогічної освіти). Ужгород : РІК-У, ЗІППО, 2021. С. 74-77.
4. Гаяш О.В. Команда психолого-педагогічного супроводу як засіб комплексного супроводження дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному навчанні. *Технології забезпечення роботи практичного психолога з дітьми та молоддю з особливими освітніми потребами* : збірник наукових робіт учасників круглого столу та науково-методичного семінару (19 березня 2021 р., Інститут соціальної та політичної психології Національної

академії педагогічних наук України, лабораторія психології спілкування) [Електронний ресурс] / за наук. ред. Г. М. Бевз, І. В. Петренко, В. І. Юрченко. *Вісник педагогіки і психології*. Вип. 27. Київ : ІСПП НАПН України, 2021. С. 34-37. URL: <http://www.psyh.kiev.ua/>

5. Гаяш О.В. Командний підхід до реалізації корекційно-розвивальної спрямованості навчання дітей з інтелектуальними порушеннями в умовах інклюзії. *Корекційно-реабілітаційна діяльність: стратегії розвитку у національному та світовому вимірі* : матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції (18 квітня 2018 року, м. Суми). Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2018. С. 106-110.

6. Гаяш О.В. Основні аспекти діяльності вчителя-олігофренопедагога в сучасних умовах. *Актуальні питання корекційної освіти* (педагогічні науки): збірник наукових праць: Вип. 12. Кам'янець-Подільський: ПП Медобори-2006, 2018. С. 64-72.

7. Гаяш О.В. Співпраця фахівців у інклюзивному навчанні як необхідна передумова забезпечення корекційної спрямованості педагогічної роботи. *Актуальні проблеми навчання та виховання людей з особливими потребами* : зб. наук. праць. Київ : Університет «Україна», 2015. № 12 (14). С. 99-113.

8. Деякі питання організації дистанційного навчання. Наказ Міністерства освіти і науки України № 1115 від 08.09.2020 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0941-20>

9. Дистанційне навчання: виклики, результати та перспективи. Порадник. З досвіду роботи освітян міста Києва: навч.-метод. посіб. / упоряд.: Воротникова І.П., Чайковська Н.В. Київ: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2020. 456 с.

10. Діти з особливими потребами у початковій школі: поради батькам: Книга 3. / Л.С.Вавіна, А.М.Висоцька, В.В.Жук та ін.; за ред. В.І.Бондаря, В.В.Засенка. Київ: Наук. світ, 2006. 212 с.

11. Дмитрієва І.В. Командна взаємодія фахівців у процесі індивідуального супроводу дитини в умовах інклюзивного навчання : *Актуальні питання корекційної освіти (педагогічні науки)* : збірник наукових праць. 2016. № 7. URL: <http://aqce.com.ua/vypusk-7-t-1-t-2/dmitrijevaivkomandna-vzajemodija-fahivciv-u-procesi-individualnogo-suprovodu-ditiniuvumovah-inkluzivnogo-navchannja.html>

12. Дятленко Н. М. Асистент учителя в інклюзивному класі : навч.-метод. посіб. / за заг. ред. М. Ф. Войцехівського. Київ : ТОВ Видавничий дім «Плеяди», 2015. 172 с.

13. Закон України «Про освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>

14. Індивідуальна програма розвитку за новим зразком 2022 р. (ІПР). URL: <https://naurok.com.ua/individualna-programa-rozvitku-za-novim-zrazkom-2022r-ipr-274338.html>
15. Інклюзивне навчання: організаційне, змістове та методичне забезпечення: навчально-методичний посібник / [кол. авторів; за заг. ред. С.П. Миронової]. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2015. 236 с.
16. Коваленко В.Є. Підготовка майбутніх корекційних педагогів до роботи в умовах інклюзивного навчання дітей з особливими освітніми потребами. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка: педагогічні науки*. 2018. Вип. 8. Ч. II. С. 47-55.
17. Колупаєва А.А., Данілавічюте Е.А., Литовченко С.В. Професійне співробітництво в інклюзивному навчальному закладі : навч.-метод. посібник. Київ : Видавнича група «А.С.К.», 2012. 192 с.
18. Миронова С. П., Буйняк М. Г., Гаяш О. В. Методика проведення корекційно-розвиткових занять з дітьми з порушеннями пізнавальної діяльності : навчальний посібник. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2022. 172 с.
19. Миронова С.П. Корекційна робота як специфіка професійної діяльності педагога-дефектолога. *Дефектологія*. 2004. № 2. С. 11-14.
20. Миронова С.П. Підготовка вчителів до корекційної роботи в системі освіти дітей з вадами інтелекту : монографія. Кам'янець-Подільський: Абетка-НОВА, 2007. 304 с.
21. Миронова С., Чопік О. Корекційна психопедагогіка. Олігофренопедагогіка: підручник. 2-е видання, перероблене та доповнене. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2023. 332 с.
22. Навчальний курикулум з інклюзивної освіти : Теорія та методика інклюзивного навчання. Модулі 4-6 / уклад. Л.М. Сидорів, за ред. С.М. Сидоріва. Івано-Франківськ : видавець Кушнір Г.М., 2020. 265 с.
23. Нова українська школа : poradnik dla vchytelya / за заг. ред. Н. М. Бібік Київ : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017.
24. Організаційні засади діяльності асистента вчителя в інклюзивному класі : метод. посіб. / уклад. : О. В. Коган та ін. Харків : «Друкарня Мадрид», 2019. 110 с. URL: <https://nus.org.ua/wp-content/uploads/2020/01/Organizatsijni-zasady-diyalnosti-asystenta-vchytelya.pdf>
25. Організаційно-методичні засади діяльності інклюзивно-ресурсних центрів : навч-метод. посіб. / за заг. ред. М.А. Порошенко та ін. Київ. 2018. 252с.

26. Організація дистанційного навчання в школі: методичні рекомендації.
URL: <http://surl.li/ckgz>

27. Пінчук Ю.В. Риторика, культура та техніка мовлення корекційного педагога : навч.-метод. посіб. Київ : КНТ, 2015. 160 с.

28. Порадник батькам: практичні рекомендації під час дистанційного навчання дітей з інтелектуальними порушеннями: навчально-методичний посібник / авт.: О. Чеботарьова, Г. Блеч, І. Бобренко, І. Гладченко, О. Мякушко, І. Сухіна, С. Трикоз; за заг. ред. О. Чеботарьової. Київ: ІСПП імені Миколи Ярмаченка НАПН України, 2020. 154 с.

29. Порядок організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти. Постанова Кабінету Міністрів України від 15.09.2021 р. № 957. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/957-2021-%D0%BF#n8>.

30. Про загальну середню освіту: закон України. URL: <https://osvita.ua/legislation/law/2232/>

31. Про затвердження Положення про інклюзивно-ресурсний центр. Постанова Кабінету Міністрів України від 12 липня 2017 р. № 545. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/545-2017-%D0%BF>

32. Про затвердження Положення про спеціальні класи для навчання дітей з особливими освітніми потребами у загальноосвітніх навчальних закладах : Наказ Міністерства освіти і науки України від 09.12.2010 р. № 1224. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1412-10>

33. Про затвердження Положення про спеціальну школу та Положення про навчально-реабілітаційний центр : Постанова Кабінету Міністрів України від 06.08.2019 р. № 221. URL: <https://sqe.gov.ua/law/postanova-kabinetu-ministriv-ukrain-44/>

34. Про організаційно-методичні засади забезпечення права на освіту дітям з особливими освітніми потребами : Наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 08.08. 2013 р. № 1/9-539. URL: <https://osvita.ua/legislation/other/36815/>

35. Психолого-педагогічний супровід навчання дітей з інтелектуальними порушеннями / навчально-методичний посібник / авт.: О. В. Чеботарьова, Г. О. Блеч, І. В. Гладченко, С. В. Трикоз, І.В. Сухіна, Н. А. Ярмола.: За наук. ред. О.В. Чеботарьової – К., ІСПП імені Миколи Ярмаченка НАПН України, 2018. – 123 с.

36. Сайко Х.Я. Особистісна готовність корекційного педагога до виховання дітей з аутизмом : монографія. Львів : Тріада Плюс, 2017. 248 с.

37. Спільне викладання в інклюзивному класі : метод, матер. / Укл. Софій Н. З. Київ: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2015. 70с.

38. Стратегії співвикладання в інклюзивних класах. Нолан Патрек. URL:

https://www.slideshare.net/Inclusive_Education_Community/coteaching-model-nolanukr

39. Українська спеціальна педагогіка в персоналіях : навч. посіб. / за загальною редакцією В.І. Бондаря, В.М. Синьова. Запоріжжя : Вид-во Хортицької національної академії, 2021. 428 с.

40. Чайковський М. Інклюзивна компетентність як складова професійної компетентності суб'єктів навчально-виховного процесу. URL: <http://ena.lp.edu.ua/bitstream/ntb/23642/1/4-15-21.pdf>.

41. Щодо посадових обов'язків асистента вчителя : лист МОН молодьспорту від 25.09.2012 р. № 1/9-675. URL: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/32125/.